

AZ2033

M 435-4-93

AKADEMISKA BIBLIOTEKA
dib. 124 G. EL

APKĀRTRAKSTS

Toronto Latviešu Biedrības Informācijas Izdevums
Latviešu Namā Dibināta 1948 491 College ielā

1990

Nr. 87

decembris

AK, JA NEBŪTU DAUGAVAS KRASTU,
VAI TIK TĀLU TAD SKANĒTU ATBALSS?
UN, JA NEBŪTU ŠĶĪRĒJAS STRAUMES,
VAI MĒS TĀ ILGOTOS SADOTIES ROKĀS
CIEŠI VIENOS MĒRĶOS UN DARBĀ.

Kārlis Skalbe

Staburags

Foto: B. Aisiņš

Elizabete Pētersone
TLB Sestdienas skolas pārzine

LATVIJAS VALSTS UN MŪSU PIENĀKUMI
Uzruna 1990.gada 17.novembrī

Jau 41 gadu TLBS skola ir pulcējusies lai atzīmētu 18.novembri - neatkarīgās Latvijas valsts proklamēšanas dienu. Tuvu pie 40 gadiem, varējām tikai atcerēties un stāstīt skolēniem par bijušo. Daudzi beidza ticēt, ka Latvija atkal atgūs savu brīvību. Bet tomēr bija un ir latvieši, Latvijā un šeit trimdā, kas savu ticību nezaudēja. Viņi ticēja, ka Latvija atkal reiz varēs stāties līdzās citām valstīm kā brīva neatkarīga valsts. Un tā mēs šodien, kad lielā Padomju Savienība sāk irt un brukt, saredzam gaišāku nākotni mūsu Tēvzemei Latvijai. Ceļš uz īstu brīvību ir un būs grūts; noteikti pilns ar neveiksmēm un kļūmēm. Bet mēs nedrīkstam uzdot cerību, ka Latvija atgūs brīvību. Mums jāturpina kopt savu latviešu valodu; jāturpina mācīties par mūsu senčiem; jāturpina dziedāt mūsu skaistās tautas dziesmas un dejot mūsu tautas dejas. Apņemsimies strādāt mūsu tēvzemes labā. Nav jāveic milzu darbus. Pietiku ar sīkiem, maziem darbiņiem, ko Jūs, skolēni, varat it viegli veikt. Kādi būtu šie mazie darbiņi? Jūs varat apņemties sarunāties latviski. Jūs varat lasīt Mazputniņu. Jūs varat sarakstīties ar radiem vai citiem skolēniem Latvijā. Jūs varat stāstīt par Latviju saviem Kanadas draugiem. Esiet lepnī uz savu izcelsmi! Esiet lepnī, ka esat latvieši!

"Dievs, svētī Latviju"

Nora Luksa
LNJAK valdes priekšsēde
TLB Sestdienas skolas 31.izl.absolvente

18.NOVEMBRIS

Svētku runa TLB Sestdienas skolā

Šodien mēs esam sapulcējušies svinēt dzimšanas dienu. Es esmu pārliecināta, ka Jūs visi zināt, ko tas nozīmē, vai nē? Dzimšanas dienas svinēšana ir jauka tradīcija, kas atzīmē cik gadi ir apritējuši mūsu dzīvē. Tomēr, šodienas svinības ir savādākas. Mēs esam sanākuši kopā svinēt Latvijas valsts dzimšanu. Latvija, līdzīgi mazam zīdainim, pirms 72 gadiem sāka jaunu dzīvi kā brīva valsts. Iedomāsimies, kā tas varēja notikt. Līdz 1918.gadam mūsu tēvzemē valdīja sveštautieši, kas apspieda mūsu tautu. Tomēr, pirmā pasaules kara laikā, Latvijā uzplauka nacionāla apziņa. Negemot vērā to, ka Latvijā vēl valdīja cittautiešu karaspēki, grupiņa ar tālredzīgiem valstsvīriem nodomāja, ka beidzot ir pienācis laiks latviešiem lemt par savu nākotni. Iedomājaties, šī mazā tautiņa pirmā pasaules kara beigu posmā paspēja pasludināt un izcīnīt brīvību. Tātad, 18.novembrī, 1918.gadā, jaunā Latvijas valsts tapa. Tāpat kā 1918.gadā Latvijā tautieši svinēja un priecājās, tā arī mēs to šodien darām.

Būtu interesanti salīdzināt mūsu svinības šodien ar jebkurām mūsu dzimšanas dienas svinībām. Piemēram, ja Jūsu mātai vai brālītim tuvojas dzimšanas diena, tad māte jau laikus saaicina viesus. Ciemiņi sarodas viesībās grezņos tērpos, apsveic jubilāru un nodod mātei krāšņos papīros ietītus saiņīšus. Kad nu ciemiņi ir ieradušies, māte aicina visus pie mielasta galda, nogaršot labumus. Jubilāram grūti izbaudīt mielastu, jo acis metas uz dāvanu pusi. Beidzot pienāk brīdis, kad ciemiņi nodzied Daudz baltu dieniņu, un jubilārs atsaiņo dāvanas.

Šodien mūsu svinības ir ļoti līdzīgas. Mēs esam sapulcējušies godināt jubilāru - tas ir mūsu valsti, kuŗa svin 72.dzimšanas dienu. Mūsu mātes ir uzklājušas mielastu galdu. Mēs gan nedziedāsim Daudz baltu dieniņu, mēs godinām jubilāri dziedādami Latvijas himnu. Nenotiek tikai dāvanu pasniegšana.

Ir grūti iedomāties, ko dāvināt mātei Latvijai viņas goda dienā. Bet, ja padomā, mēs visi varam dāvināt kopēju dāvanu. Mēs varam kopt mūsu latvietību. Šis pienākums nemaz nav tik grūti izpildāms. Padomājiet, Jūs mācāties latviešu skolā Latvijas vēsturi, ģeografiju, literātūru un folkloru. Man šķiet, Jūs domājat, it sevišķi vecākās klases, kāpēc tas ir nozīmīgi. Atļaujiet man izstāstīt īsu anekdoti. Kādu dienu es braucu pazemī uz skolu, un viena dāma ievēroja manus īpatnējos gredzenus. Viņa pagriezās un prasīja man, vai tie esot no Āfrikas. Mani pārņēma nevaldāmi smiekli, bet tomēr es izskaidroju tā vēsturi. Rēdziet, šīs zināšanas noder ikdienā, it sevišķi man, vairāk saistoties sabiedriskā darbā.

Ir arī citi veidi kā kopt savu latvietību, piemēram, gaidās un skautos mēs uzturam nometņošanas tradīcijas, tautas deju kopās un koŗos izpaužas mūsu bagātā kultūra. Bet galvenais ir tas, kamēr mēs saistāties šajās organizācijās, mēs iegūstam latviešu draugus. Ar šiem draugiem Jums ir kopīgs, ka esat latvieši. Jums ir kopīga valoda, kultūra, pagātne un rodas kopīgas domas un centieni.

Piedomāsim, ka visnozīmīgākā dāvana, ko mēs visi varam dāvināt mūsu tēvzemei, ir tās nākotne.

Prelāts Dr. K. Ručs
Latviešu pārstāvis Vatikānā

LATVIEŠU KAĶALAUKA MĀCĪTĀJI

(referāts TLTA latvisko zin.seminārā un TLB 1990.g.14.okt.)

Tautas atskatās jau uz 45 gadiem pēc II pasaules kaŗa. Ekstaziskā uzvaras aizgrābtībā Rietumeiropā savos dievkalpojumos dziedāja Hendela Allelūjā, bet latvieši raudāja par savas tautas mocekļiem, kuŗus okupanti deportēja uz Sibīriju. Nesen Latvijas Tautas frontes (LTF) laikraksts "Atmoda" 1990.g.13.feb.nr. ievietoti Modŗa Slavassmagi pārmetumi Latvijas luterāņu mācītājam J.Rubenim un kristticībai vispār, jo tā neesot latviska un esot atbildīga daudzos kaŗos.

Minētajās sakarībās jāatsaucas kā bijušam Latviešu leģiona kaŗalauka katoļu mācītājam: ne filozofiski, bet balstoties uz personīgiem vērojumiem un apsvērumiem.

Pēc nepilniem diviem gadiem mācītāja un draudzes darbā, t.i. 1944.g.4.aprīlī, Rīgas archibīskaps A.Springovičs nozīmēja mani, t.i. Cēsu katoļu draudzes palīgmācītāju K.Ruču, par Latviešu leģiona kaŗalauka mācītāju. Vācu nacistu armijas štaba iebildumi bija lieli. 1944.gada 21.marta sarunās ar vācu SS un policijas ģenerāli Jekelnu Rīgā, Latviešu leģiona ģenerālinspektors ģen R. Bangerskis runāja arī par latviešu leģionāru mācītāju jautājumu. Ģen.Jekelns atbildējis, ka Hitlers piekritis vienam ev.lut. mācītājam uz latviešu divīziju un vienam katoļu mācītājam uz latviešu 6.korpusu. Viņš lūdzis ģen.Bangerskam iesniegt apstiprināšanai mācītāju kandidātus, turklāt tādus, kuŗi nebūtu uzstājušies pret vāciešiem. Tas sevišķi zīmējoties uz katoļu mācītājiem. (Skat.Latviešu kaŗavīrs otrā pasaules kaŗā).

1944.gada vasarā Latviešu leģiona 6.korpusa štābs mani komandēja uz šī Leģiona 15.diviziju, kuŗa toreiz atradās Latvijas upes Aiviekstes labajā krastmalā. Tur sastapu 15.divizijas kaŗalauka luterāņu mācītāju Jūliju Straumi. Kad sarkanarmija tuvojās Rīgai, 15.divizija tika pārvesta uz Pomerāniju, un tai līdz arī mēs abi kaŗalauka mācītāji.

Pomerānijas kaŗalaukos cīnījās vairākumā latviešu 18 un 19-gadīgie vidusskolnieki. Vismaz 10 tūkstoši no viņiem krita kaŗalaukā, noklīda vai krita sarkanarmijas gūstā un tika aizvesti Sibīrijas Golgatā.

Landekas (Pomerānijas vidienē) drausmīgā ielenkuma sniegos un ap 20 gradu salā krita kaŗalauka luterāņu mācītājs J.Sträume, glābdams ievainotos, ap 400 metrus no manis. Neviens nevarēja palīdzēt. Sarkanarmijas tuvciņas ložu krusā neviens nevarēja pat galvu pacelt no zemes. Visapkārt kauca lodes un mīnas. Turpat krita arī Latviešu leģiona ārsti.

Pēc izlaušanās no Landekas ielenkuma, vakara dūmaka pārklāja asiņaino kaŗalauku un tur kritušos. Vecajā Derībā ķēniņš Dāvids par saviem kritušajiem drūmi nopūtās: "Lai nekrīt uz jums ne rasa, ne lietūs, jo tur guļ kritušie varoņi!" (2.Sam. jeb. 2.Ķēn.grām. 1,24-26).

Pēc Landekas, 1945.gadā sekoja citi ielenkumi Pomerānijā. Drausmīgākais bija Kolbergas ielenkums Baltijas jūras krastmalā, kur biju arī es, 17.dienas, t.i. no 1.-17 martam.

Pēc II pasaules kaŗa, latviešu kaŗavīri-leģionāri nokļuva Rietumu sabiedroto gūstā, sākumā Meklenburgā, pēdīgi Beļģijas Cedelgemā. Angļi lišķīgi solīja, ka tur būšot laba ziemas mītne. Patiesībā aiz dzeloņdrātīm bija ieslodzīti vairāk kā 13 tūkstošu latviešu kaŗavīru, ap 1000 lietuviešu un ap 500 igauņu kaŗavīru. Cedelgemā daudziem baltiešu kaŗavīriem-gūstekņiem pat tika uzšūti uz muguras un uz ceļgaliem lieli, krāsaini kāravu un piķu dūži. Visus gūstekņus nomāca bads, sals un visādi pazemojumi.

Starp latviešu kaŗavīriem-gūstekņiem bija daudz katoļticīgo. Septiņu mēnešu laikā Cedelgemas gūsta nometnē bija ap 10 tūkstoši katoļticīgo latviešu dievgaldnieku. Daudzi bija vairākkārtēji dievgaldnieki, tomēr lielais latviešu katoļu dievgaldnieku skaits norāda, ka Cedelgemas gūstā bija daudz katoļticīgo latviešu kaŗavīru.

Gūsta dievkalpojumu barakas bija agrākie Beļģijas municijas noliktavu skūpi. Tās bija kopējas katoļiem, luterāņiem, baptistiem u.c. Altāris bija akmens blūķis, pārklāts ar rupju izārdīta maisa drānu.

Gūsta apstākļi liek atcerēties senos romiešus, kas smāgi nopūtās ar kaŗa vadoņa Brenusa vārdiem: "Vae victis!" ("Bēdas uzvarētiem!")- (Skat.Titus-Livius, V,48).

Jāpapildina, ka Francijas pulkvež-leitnanta E.Bauera lielajā darbā par Otro pasaules kaŗu (La dernière guerre, ko 1975.gadā izdevusi Grange Batliere 10 sējumos) apgalvo, ka tai kaŗā esot krituši ap 1000 (tūkstoš) kaŗalauka mācītāju. Cik tad viņu bija pavisam kopā, pieskaitot tos, kas dzīvi iznāca no kaŗa?

Ko lai vispār saka par visu to kaŗalauka mācītājs un kristietis! Minēšu dažus gadījumus no Svētajiem Rakstiem.

Kad cietējs Ījabs, pūstošu augoņu mocīts, gulēja izmests mēslu kaudzē, pie viņa atnāca draugi. Redzēdami Ījaba mokas, viņi nespēja runāt (skat.Ījabs 2, 13). Arī kaŗalauka un gūsta šausmas var atcerēties tikai klusībā.Vārdi vairāk sāpina, nevis kaut ko noskaidro vai izlīdzina!

Ietīnīes kamiļa ādā, no tuksneša iznāca Jānis Kristītājs Jordanas krastos. Pie viņa nāca kaŗavīri un jautāja: "Ko mums būs darīt?" (Lūk.3,14). Jānis Kristītājs neieteica dezertēt, atstāt kaŗaspēku, bet atgādināja, lai viņi godīgi pildītu savus kaŗavīra pienākumus (skat.turpat Lūk.3,14).

Mūsu Pestītājs Jēzus Kristus to nenoliedza, bet uzslavēja Jāni Kristītāju, uzsvērdams: "Patiesi es jums saku: starp dzimušajiem no sievietēm nav lielāka par Jāni Kristītāju".

Līdzībās par uzbrūkošo kaŗaspēku Jēzus Kristus nesludina dezertēšanu jeb bēgšanu, bet atgādina, ka "ja apbruņojies sargā savu māju, tad viss, kas viņam ir, paliek drošībā (Lūk.11,21) un arī, ka jāapsver, vai spēs pretoties uzbrucējam, kas pārāks kaŗavīru skaitā. (sal.Lūk.14,31).

Tāpat kristiešiem jācīnās un jāuzvar vai jāmirst par savu tautu un par savu zemi, neatkarīgi no viņu konfesijas vai ideoloģijas. Jēzus Kristus cildina uzpurību par citiem: "Nav nevienam lielākas mīlestības par to, ja kāds atdod savu dzīvību par saviem draugiem" (Jāņ. 15,13).

Minētajā Putlosas gūsta nometnē bija pazīstams gūstekļu teiciens: "Mēs esam sakauti, nevis uzvarēti!" Tas nozīmē, ka dzīviem palikušajiem ir cīņa jāturpina!

Salīdzinājumam, piemēram, noderētu zvēru uzbrukums, kur katrs cīnītos, lai tos atvairītu un aizstāvētu mājas un savējos. Kas tad būtu jādara vēl ļaunākās briesmās, kad zvēru vietā uzbrūk cilvēki, laupa, posta, dedzina, izvaro, apcietina, deportē?

Latviešu tautas dziesma skaidri un gaiši aicina tautas dēlus:

Uz ežiņas galvu liku,
Sargāj' savu tēvu zemi.
Labāk manu galvu ņēma,
Nekā manu tēvu zemi.

Rūdolfa Blaumaņa Tālavas taurētājs varonīgi noraida nodevības lišķību, saukdams:

Mans zelts ir mana tauta,
Mans gods ir viņas gods!

Visiem spēkiem viņš taurē, lai uzmodinātu nogurušos latvju cīnītājus. Ienaidnieka cirtienos gāžas sargpostega egle, un Tālavas taurētājs krīt varoņa nāvē.

Kaŗalaukā dažkārt atgadījās nožēlojami notikumi. Vienreiz pēc dievkalpojuma pienāca kāds kaprālis ar pārmetumiem, ka viņš esot pret kristietību un dievkalpojumu kaŗalaukā. Nezinu, kas viņš bija, pie kādas konfesijas vai ideoloģijas viņš piederēja. Viņam, starp citu, jautāju: ja viņš būtu norīkots sardzē un, citiem nogurušajiem sardzes vīriem gulot, tuvotos uzbrucēji, vai viņš šautu tiem pretī? Nekad! Vai vismaz šautu gaisā, lai pamostos iemigušie sardzes kaŗavīri? Nē! Tad jau ienaidnieks uzbruktu bez vismazākās trauksmes un visus nogalinātu! Secinājums: ar tādu nostāju viņš nebūtu ne kaŗavīrs, nedz varonis, bet vienkārši glēvulis un nodevējs.

Cits salīdzinājums: katram cietumam ir savs mācītājs, bet ar to viņš netiek uzskatīts par noziedznieku. Vai tad latviešu kaŗavīri, daudzi pat tikai 18 un 19-gadīgi skolnieki, un viņu garīgie gani kaŗalauka mācītāji būtu uzskatāmi par kaŗa noziedzniekiem? Pie tam kaŗalauka mācītāji atrodas nepārtuktās nāves briesmās un visādā trūkumā un badā, kamēr cietumu mācītāji atrodas drošībā un pie pilniem galdiem!

Latviešu kaŗalauka mācītāji ir ne tikai garīdznieki, bet arī latvieši, tāpēc lai ir atļauts papildināt ar dažiem apsvērumiem latviešu atbildībā.

Latviešu leģionam bija piesprausts vārds "brīvprātīgie". Ko tas nozīmē? Vispirms, okupanti nav tiesīgi mobilizēt okupētajās tautās. Lai izvairītos no starptautiskiem protestiem, vācu nacisti piekāra vārdu "brīvprātīgie".

No otras puses, latviešu kaŗavīru mobilizācijā bija arī zināma brīvprātība, bet šī brīvprātība nenozīmē, ka viņi būtu cīnījušies par Hitleru un par Vāciju. Viņi cīnījās par savu dzimteni Latviju!

Latviešu kaŗaspēka nosaukums par Latviešu leģionu ir vācu nacistu nosaukums. Toreiz nebija ne neatkarīgās Latvijas, nedz Latvijas kaŗaspēka. Arī lai izvairītos no starptautiskiem pārmētiem, vācu nacisti latviešu kaŗavīrus ne tikai nosauca par "brīvprātīgiem", bet arī par Leģionu, t.i. par ārzemnieku vienībām, pie tam brīvprātīgām nevis mobilizētām.

Vācu nacisti Latviešu leģionu ieskaitīja Waffen-SS (Ieroču SS) grenadieru divīzijās, kaut gan iekavās vienmēr tika apzīmētas 1. un 2. latviešu divīzija, lai tās pakļautu vācu SS virskomandai. Hitlerieši neuzticējās vācu armijas virskomandai.

Šai sakarībā dzirdami pārmēti, ka latviešu leģionāri it kā būtu uzstājušies un cīnījušies ar vācu kāšu krusta karogu. Tie ir rūgti meli! Latviešu leģionāri nekad necīnījās ar vācu kāšu krusta karogu. Latviešu, tā sauktās, 15. divīzijas 32. pulkam pat izdevās iznest sarkanbaltsarkano karogu visos kaŗalaukos, un tagad tas glabājas pie Daugavas Vanāgiem (DV) Amerikā.

Vācu nacisti uzspieda latviešu kaŗavīriem - leģionāriem Waffen-SS uniformas, zīmotnes un militāro gradu apzīmējumus. Tas bija latviešu kaŗavīru smags pazemojums. Pēc kaŗa viņiem vēl vairāk pārmēta šīs uniformas, zīmotnes un gradu apzīmējumus. Tas bija otrs un, varbūt, vēl smagāks pazemojums.

Latviešu leģionārus raksturo poļu brāļošanās ar viņiem, kamēr viņi atradās vēl Polijā, t.i. Vislas rietumkrastā. Ar citiem poļi nebrāļojās, it īpaši ar vācu kaŗavīriem nekad. Daži piemēri:

Poļu partizāni uzbruka vācu kaŗavīriem, bet nekad latviešu leģionāriem.

Libušas (poliski Lippusz) poļu draudzes vadība pat sagatavoja un deva latviešu leģionāriem siltu kafiju.

Vēl raksturīgāks kāds cits gadījums. Kādas Latviešu leģiona vienības novietnē poļi sarīkoja deju vakaru. Lai viņi turienes leģionāri varētu papriecāties, paši poļi apsargāja leģionāru ieroču noliktavas.

Libušā bija novietots Latviešu leģiona 33. pulks. Tur atradās arī uzvarētās Varšavas poļu patriotu sacelšanās gūstekņu nometne. Kādā gūstekņu nāves un apglabāšanas gadījumā vietējās poļu draudzes mācītājs bija aizņemts. Viņa vietā man bija jāiet apglabāt. Visapkārt kapsētai stāvēja vācu kaŗavīri ar šautenēm un durkliem rokās. Ieraudzījuši mani, viņi bija pārsteigti un atrāvās tālāk, jo vietējā mācītājavietā bija latviešu kaŗalauka mācītājs, viņu uniformā un apbruņojumā un ar mācītāja krustu.

Vēl daži piemēri, kas raksturo latviešu kaŗavīrus-leģionārus.

Kaŗa apmācībās mirušos latviešu leģionārus apglabāja Zofienvaldes luterāņu kapos. Tur blakus bija žīdu koncentrācijas nometne. Arī viņi savus mirušos apglabāja minētajos kapos, blakus tur apglabātajiem latviešu leģionāriem. Neviens neprotēja. Kaŗalauka luterāņu mācītājs J. Štraume teica, ka "Dieva un mūžības priekšā visi ir vienādi!"

Beļģijas Cedelgemas gūsta nometnē latviešu kaŗavīri-gūstekņi cēla iebildumus pret to, ka viņi vēl arvien ieslēgi aiz dzelozdrātīm, kamēr vācu kaŗavīri jau sen atbrīvoti, lai gan vācieši ir atbildīgi par II pasaules kaŗu. Angļi atbildēja, ka latviešu kaŗavīri-leģionāri esot launāki par vācu kaŗavīriem. Vācu kaŗa virskomanda cīņā pret bolševikiem varējusi vairāk palauties uz latviešu kaŗavīriem nekā uz savējiem. Aizstāvēdami savu tautu un Latviju, latvieši nikni cīnījušies ar bolševikiem. Patiesībā angļu pārmēti reizē ir kā atzinība latviešu kaŗavīru varonībai.

Starptautiskā Sarkanā Krusta pārstāvis apmeklēja Cedelgemas latviešu gūsta nometni. Jautāts, kāds viņam iespaids par latviešu karavīriem gūstekņiem, viņš bez vilcināšanās atbildēja: "Latviešu karavīri ir lieli patrioti!"

Pēc II pasaules kara bij. latviešu leģionāri nepiedalās vācu Waffen-SS saņāksmēs, kaut gan tur piedalās citu tautu leģionāri. Latviešu leģionāriem nebija nekā kopēja ar tiem, jo leģionāri bija latviešu karavīri.

Zīmīgi, kā latviešu leģionārus vērtēja angļu karaspēks, kas viņus saņēma un turēja gūstā. Atrodoties Šlezvig-Holšteinas Putlosas gūstā, man bija iespēja dabūt caurlaides atļauju (Permit) no turienes angļu 8.korpusa. Latviešu karavīrus gūstekņus tur uzskatīja par Latviešu divīzijas karavīriem (The Latvian Division), kaut gan tas angļu korpuss itin labi zināja, ka latviešu karavīri bija ieskaitīti vācu Waffen-SS daļās un iegērbti to uniformās.

Ko saka par latviešu leģionāriem Latvijas bīskapi un Latviešu leģiona atbildīgie virsnieki?

Nozīmējot mani par Latviešu leģiona karaļauka mācītāju, Rīgas archibīskaps A.Springovičs un viņa palīgbīskaps J.Rancāns uzsvēra latīņu valodā, ka tieku nozīmēts par karaļauka mācītāju latviešu karaspēka (exercitus lettonici) korpussam. Archibīskaps Springovičs to uzsvēra iekavās arī latviešu valodā, lai nebūtu nekādu pārpratumu. Viņš min ģenerāli R.Bangersku kā latviešu karaspēka augstāko virsnieku.

Savā 1944.gada 11.februāra iesniegumā toreizējam Latvijas iekšlietu ģenerāldirektoram ģen.Dankeram arī Latvijas archibīskaps T.Grīnbergs nemin latviešu leģionārus, bet tikai latviešu karavīrus un viņu garīgo aprūpi (skat. Latviešu karavīrs Otrā pasaules kara laikā, 3.sējums 127, lpp.).

Latvijas augstie garīgie gani pasvīturo Latvijas katoļu un luterāņu Baznīcas nostāju attiecībā uz okupantiem. Svarīgi ir nevis tas, ka latviešu karavīriem uzspiestas svešas zīmotnes, militāro gradu nosaukumi, bet gan tas, ka viņi cīnījās ne par nacismu un Vāciju, bet gan par Latviju un tās brīvību.

Latviešu leģiona štāba priekšnieks virspulkvedis A.Silgailis par šo leģionu saka:

"Pakļautība kāda ārpus vācu karaspēka (Wehrmacht) pastāvošai militārai organizācijai - Ieroču-SS (Waffen-SS)- bija tikai formālas dabas. Pasaules uzskata un partijas politikas ziņā Latviešu leģionam nebija nekā kopēja ar nacionālsociālismu. Nacionālsociālisms un īpaši Ieroču-SS noliedza reliģiju un baznīcu. Turpretim Latviešu leģionā tā bija godā. Katrai daļai bija savs mācītājs. Arī latviešu leģionāru zvērasta formula pamatā atšķīrās no Ieroču-SS zvērasta formulas. Latviešu leģionāri nodeva savu zvērastu "Dieva vārdā" un zvērēja paklausību vērsmachta virspavēlniekam tikai cīņā pret bolševikiem." (turpat 135.lpp.).

Gūstā bija arī daudz poļu karavīru, kas bija cīnījušies pret bolševikiem vācu pusē. Poļu ģen. Andersa karavīri, kas bija cīnījušies Rietumu sabiedoto pusē, nekavējoši pārgērba šos poļu gūstekņus savās rietumu armijas uniformās un viņus ieskaitīja savās vienībās. Diemžēl, ne visas latviešu bēgļu nometnes pieņēma no gūsta izbēgušos latviešu karavīrus!

Kādreiz Putlosas gūsta nometnē ieradās latvieti no Hanoveras latviešu bēgļu nometnes. Viņa meklēja savu dēlu, kas bija mobilizēts Latviešu leģionā. Viņa vēlējās vismaz uzzināt par viņa likteni. Viņa gauži raudāja. Kāpēc? Kad bija jautājusi savas bēgļu nometnes komandantam - latvietim, varbūt viņš zinot, kur atrodas latviešu leģionāri gūstekņi, viņš esot atbildējis, ka viņam "nekā neesot kopēja ar to bankrotējušo biedrību."

Tautieši, kas uzskatītu latviešu kaŗavīrus-leģionārus par brīvprātīgiem Waffen-SS kaŗavīriem vai vācu nacistu pakalskrējējiem, noliegtu paši sevi un kalpotu Latvijas okupantiem, kas savu Latvijas okupāciju izklie dz par tās atbrīvošanu, arī no viņu žargonā sauktās buržuāziskās Latvijas, īstenībā no Latvijas neatkarības un brīvības. Diemžēl, tādu ļaunu piemēru netrūkst dzimtenē Latvijā un trimdā.

Tautieši, kas novēršas no saviem leģionāriem, met biezu miglu pār latviešu tautas traģēdiju. Viņi ir kā aizmugures žurkas, kas nobēga no neatkarīgās un brīvās Latvijas, kad tā grima kaŗa ugunīs un asinīs, tāpat kā boļševiku okupācijā un terrorā.

Latviešu kaŗavīru nosaukums par leģionāriem ir stipri ieviesies latviešu valodā. Atkarājas no tā, kādā nozīmē latviešu cīnītājus nosauc par leģionāriem: vai nu kā latviešu kaŗavīrus, kuŗi cīnījās par Latviju, vai arī kā vācu nacisma līdzskrējējus. Latviešu kaŗavīri-leģionāri cīnījās Vācijas pusē un tikai pret boļševikiem. Tautiešus dzimtenē, kuŗi izvairījās no iesaukšanas Latviešu leģionā, iesauca sarkanarmijā. Gribēti vai negribēti viņi palīdzēja boļševikiem sagraut un okupēt Latviju, atņemt latviešiem zemi, pilsētas, mājas un nogalināt cilvēkus.

Latviešu leģionāri mēdza dziedāt, ka "pirmāk sitīsim tos utaiņos un tad tos zili-pelēkos". Zināms, tas nepiepildījās. Tagadējos notikumos Latvijā drīzāk piepildīsies pretējais: pirmāk tika uzvarēti tie "zili-pelēkie" un tagad tiek grauti "utainie".

Neatkarīgi no tā, vai piekristu vai nē maniem apsvērumiem, es atgriežos pie latviešu kaŗavīriem, kas dzīvi, krituši, boļševiku nošauti vai viņu durkļiem nodurti. Latviešu leģiona pulkvedis Vilis Janums kļuva leģendārs Pomerānijas cīņās. Viņš ar savu pulku izlauzās pat no visdziļākiem ielenkumiem. Viņš dzejiski sveicināja 3. Globālās Daugavas Vanagu dienas ar šādu vārsmu:

Pāri visam atmirdz
Atmiņu stars,
Nāk ciemos varoņu gars
No dienām trauksmainajām.

Laimons Ozols
TLB valdes priekšsēdis

GADU MIJĀ.

Vēl atvadām pārlaižam skatu pār aizejošiem mēnešiem un dienām, pār auklētajām iecerēm, satraukumiem, paveikto un nenasniegto. Aiziet gads, kas pasaules vēsturē ieies kā pārsteigumu virknes gads.

Vara, kas savā iedomā un rīcībā tiecās sagrābt visu pasauli, līmst savā saimnieciskā nespēkā. Vidus Eiropā atjaunojas neatkarīgas valstis, bet ceļojumam uz Baltiju vīzas joprojām izsniedz tikai okupācijas vara. Pateicoties iegūtajām tiesībām brīvāk izteikties, esam tuvināti tautas tiešiem pārdzīvojumiem, stāvoklim un nākotnes nodomiem.- Bet okupācijas vara turpina pieblīvēt mūsu tēvzemi ar okupācijas kaŗaspēku un saimnieciskā pārvalde nevēlas atlaist grožus.

Tautas gars tiecas pēc brīves, meklējot rietumos zināšanas un veidu kā savā zemē veidot tiesības un labklājību.

Laikmetā, kad pasaulē dominē tieksme pirkt un pārdot, Baltijā tiem maza interese.- Bet garīgās noslieces cilvēki apbrīno apņēmību un vienotību ar kādu Baltijas valstis prasa savu neatkarību.

Dzimtenes Dziesmu svētki ir padarījuši jauniešos Latviju no skolās veidotās iztēles par reālu vietu, modinot viņos pienākuma apziņu sniegt savas rietumu skolās gūtās zināšanas un padomu, lai līdzētu tur veidot labāku dzīves kārtību.

Ja pirms nedaudz gadiem māca rūpes par trimdas grāmatu saglabāšanu, tad tagad tām rasts ceļš uz tēvzemi, kur tās gaida kā īstu gara maizi. Tās līdzinās arī liecību, ka trimdas gadi nav bijuši tukšie gadi, tur ieliktas atziņas, liecības un veselas paaudzes garīgās rosmes.

Sāpīgi, ka mums nav sagādātās pietiekošā daudzumā vēstures grāmatas, lai katrai Latvijas skolai varētu dot kaut vienu. Prasa arī mācību grāmatas ētikā, bet tādu jau mums arī te nav.

Pateicos visiem sabiedriskā darba darītājiem par sadarbību un veikumiem. Pateicos par kopīgā darbā man sniegto atbalstu.- Piedomāsim, kā Jaunā gadā varētu sabiedriskā darbā radīt lielāku rošību, tad arī panākumi neizpaliks.

Novēlu visiem TLB biedriem, labvēļiem un latvju tautai Latvijā Priecīgus Ziemsvētkus un Dieva svētību, veselību, prieku un apziņu strādāt mūsu kopējam mērķim - brīvai latviešu tautai brīvā un neatkarīgā Latvijā!

Larisa Enzeliņa

UZ ATKAL REDZĒŠANOS

Ar Dievu -- es jums vēlu,
Bet reiz atkal tiksimies.

Mūsu tēvuzemē,
Uz savām mājām es nu braucu,
Bet savā īstā mājā būšu drīz,
Kur atkal tiksimies

Mūsu tēvuzemē.

Man šis laiks kā sapnis bijis--

Kaut kas neticams, bet īsts,
Kaut arī īss.

Tādēļ atkal braukšu
pie manām māsām,
maniem brāļiem
un pie Tevīm--

Māte Latvija.

Ar Dievu -- es Jums vēlu
un uz redzēšanos,
uz atkal redzēšanos.

Rakstīts ceļā uz Kanadu no Latvijas
1990 gada vasarā

No Ventspils raksta:

*Šis mums
ir grāmatas solums mums visi, šodien jau
mūsu priekšā šis tiks. Lūgšim par, domā
sūnīm pilētājiem. Jau pūcētājiem darām mēģinā-
jām. Šis "Latvijas vēsture", sajūcām
"Gads grāmatā", "Rakstus pūcētājiem" jau
pūcētājiem atnācāi sūcā.*

Aizsaules ceļos

Andrejs Jaunzemis

* 1898.g.18.martā Pērkonē

+ 1990.g.20.sept.Toronto

Aizsaulē aizsaukto ilggadīgo TLB biedri un 1.mobilizētās rotas Liepājā (Graudiņa rotas) kaŗavīru Andreju Jaunzemi pieminēsim ar viņa atstāto atmiņu rakstu.

A.Jaunzemis

LIELĀS SĒRAS RADĪJA APŅĒMĪBU CĪNĪTIES

Atmiņas ir tāda lieta, ko mums neviens nevar atņemt. Atmiņas ir arī tāda vieta, no kurienes mūs neviens nevar padzīt.

"Paša zemi, paša valsti,
Dzīvi paša darinātu,
Paša valstī kungs" (Rainis)

Tāda bija mūsu tautas iecere - sapnis. Astoņpadsmitais novembris 1918.gadā bija šīs ieceres daļējs piepildījums.

"Mēness staru tilti
Vēd uz jaunu cilti,
Kas to cīņu vedīs galā" (J.Rainis)

Mūsu pagaidu valdība intensīvi rīkojās lai nostiprinātu savus sasniegumus. Viņa bija bagāta ar nabadzību, neveiksmēm un cerībām. Mūsu armijas organizēšanai un vadībai pieteicās Oskars Kalpaks. Valdība viņu pieņēma. Visa mūsu armija bija 2 kājnieku rotas un 1 kavalērijas eskadrons. Studentu rota bija speciāla vienība valdības un tās iestādījumu apsardzei. Lielinieku kaŗaspēka spiedienā valdība bija spiesta atstāt Rīgu un pārcelties uz Liepāju. Kalpaka bataljons palika pie Ventas. Uz Kalpaka vairākkārtēju pieprasījumu, Studentu rota arī izgāja frontē. No mūsu valsts bija palikusi tikai Liepāja ar nedaudz pagastiem. Kuldīgā un tāpat arī Ventspilī ar savu terroru saimniekoja lielinieki. Tad notika traģiskā 6.marta, 1919.g. pārpratuma sadursme ar mūsu toreizējiem sabiedrotiem vāciešiem. Krita mūsu jaunās un mazās armijas komandieris plkv.Kalpaks, kapt.Grundmanis, vltm.Krievs un ltn.Srūnders. Kritušos varoņus atveda uz Liepājas Latviešu biedrību, kur viņi tika iezārkoti un atvesti uz Annas baznīcu. Mūsu jaunmobilizētai Graudiņa rotai bija uzdevums kritušos virsniekus nodot zemes klēpim. Speciālai komandai, kuŗā es arī toreiz atrados, bija uzdevums pildīt goda sardzes dienestu Latviešu biedrībā, tāpat arī Annas baznīcā.

Bija 11.marta 1919.g.vēss svētdienas rīts. Pie Annas baznīcas Liepājā atrodošo tirgus laukumu bija ieslēgusi ļaužu drūzma. Kārtībnieki turēja ļaudis pieklājīgā attālumā no baznīcas ieejas. Pie baznīcas ar mazām atstarpēm sāka piebraukt līķu rati.

Šī bija mūsu kritušo varoņu bērū diena. Goda sardze ieņēma vietu no baznīcas durvīm līdz līķu ratiem. Atskanēja komanda: "Godam sveikt!" Sardze to izpildīja. Viens pēc otra no baznīcas tika iznesti uz kaŗavīru pleciem un novietoti uz līķu ratiem četri šķirsti. Goda sardze ieņēma vietas pie līķu ratiem un bērū gājiens sāka kustēties un iet cauri visai Liepājai uz Liepājas ziemeļu kapiem. Visa gājiena ceļa, ielas abas puses, viens ļaužu mūris un kap-sēta mūs sagaidīja pilna bērūnieku. Ļaužu sejas drūmas. Četri šķirsti, pārklāti sarkanbaltsarkaniem karogiem, tika novietoti pie izraktām kapu bedrēm. Bērūnieki dziedāja šim gadījumam piemērotu korāli. Mācītājs teica svētrunu. Pēc svētrunas, bērūniekiem sēru dziesmu dziedot, šķirsti ar kritušiem varoņiem tika guldīti zemes klēpī. Norībēja trīs atvadu salves, goda sveiciens

aizgājušiem biedriem. Kapi tika aizbērti, kopīgas apklātas skujām. Kara biedri, valdības pārstāvji, kā arī organizācijas un kritušo piederīgie, izsakot kādus atvadu vārdus nolika vainagus. Sēru cēliens beidzies, un bērinieki izklīda savās gaitās.

Kalpaka mirstīgās atliekas pēc Latvijas brīvības cīņām pārveda uz dzimto Meirānu pagastu un apglabāja Visgalas kapos, kur uzcelts K.Zāles cirsts piemineklis.

Visā mūsu valsts pastāvēšanas laikā es nekad nebiju vērojis Liepājā tādu mūsu tautas demonstrāciju, kāda risinājās šo četru virsnieku bēru dienā.

Pēc šīs lielās sēru dienas, tauta itkā atmodās un izšķīrās cīnīties par savu ilgi loloto mērķi, brīvu neatkarīgu valsti.

Jāpiebilst, ka mūsu toreizējās valdības mobilizācijas pavēlēm nebija liela atsaucība. Tauta gaidīja mūsu legendāros strēlniekus, kuri jau bija Ventspilī. Tagad, pēc šīs lielās sēru dienas, cīnītāju rindas pildīja rotas, rotas pulkus un ar sīvām sarežģītām cīņām, ar lieliem upuriem tautas ilgi lolotais sapnis kļuva īstenība. Bija izcīnīta brīva, neatkarīga, demokrātiska valsts.

Jubilāri

Sirsnīgi sveicam rosīgās darbinieces Hedvigu Pētersoni, skolotāju Teklu Dubrovsku un Irēnu Ratnieci zīmīgās gadu mijās.

Sirsnīgi sveicam mācītāju Ādolfu Čopu un bijušo vicepriekšnieku Jāzepu Grodni 85, Ernestu Niedragu 80, Rūdolfu Pētersonu 75 un bijušo Latvijas goda konsulu Dr. Eduardu Upenieku 70 gadu jubilejā.

Novēlam, lai arī turpmāk viņu domas un rosmes būtu par svētību latviešu sabiedrībai.

RŪDOLFS PĒTERSONS

- 75 -

Ilggadīgo TLB biedri un rosīgo sabiedrisko darbinieku Rūdolfu Pētersonu esam iepazinuši kā veiksmīgu darbu darītāju. Viņa jubilejas laikā radās doma par viņu uzzināt vairāk. R.Pētersons beidzis Latvijas universitāti ar ķīmijas un metallurģijas inženiera gradu, sastāv Ontario profesionālo inženieru apvienībā (Archīvs # 15-282 lpp).

Ar savām zināšanām tehnikas laukā strādājis mākslīgā zīda rūpniecībā Anglijā. 1953.g. ieceļojis Kanadā un ilgstošā darba vieta bijusi "Temuss Products Canada Ltd." Edžeksā.

Latviešu sabiedrības rosmēs līdzdarbojušies ar kundzi, skolojot savus 3 dēlus, latviešu skolās. Kopš aiziešanas penzijā, Rūdolfis Pētersons ir kļuvis viens no rosīgākiem un iecienītākajiem darbiniekiem latviešu sabiedrībā. Desmit gadus viņš ir LNAK padomes loceklis, pildījis arī amatus LNAK valdē. Darbojies 18.novembra rīcības komitejā, D.V. Toronto nodaļas valdes vicepresēdis, ilggadīgs D.V.Kanadas valdes sekretārs. Kopš ieceļošanas Kanadā darbojies TLB inženieru un tehniķu kopā un Latviešu inženieru apvienībā ārzemēs. Pilda amatus Latv.Austrumu draudzē.

Sabiedriskā darbā viņu pazīstam ar viņam raksturīgo apzinīgumu, spraigumu un raiti risinātu domu, rūpīgi veiktiem pienākumiem.

Sirsnībā un pateicībā sveicam mūsu iecienīto jubilāru Rūdolfu Pēteronu viņa jubilejā. Vēlam, lai arī nākotnē viņa tautas un tēvzemes mīlestībā veiktie darbi būtu par svētību latviešu sabiedrībai.

Laimons Ozols
TLB priekšnieks

Atlūsu dzībe

Latvijas valsts svētku sarīkojumā TLB Sestdienas skolā svētbrīdi vadīja māc.F.Kristbergs. Uzrunu teica pārzine E.Pētersone un svētku runu LNJAK valdes priekšsēde N.Luksa.

Latvijas valsts svētku sarīkojumā Toronto, š.g.18.nov. vairāki TLB biedri un bijušie TLB Sestdienas skolas audzēkņi saņēma apbalvojumus.

LNAK Atzinības rakstu saņēma TLB Sestdienas skolas pārzine Elizabete Pētersone par izciliem veikumiem audzināšanas darbā trimdas skolā. E.Pētersone TLB Sestdienas skolā strādā 13 gadus, 5 gadus pildot arī skolas pārzines pienākumus. E.Pētersone ir veikusi ļoti nozīmīgu darbu ar bijušām skolas absolventēm, tām līdzot izveidoties par prasmīgām skolotājām. Viņa arī 2 gadus rūpīgi veica administrātores pienākumus skolotājuursos pie TLB Sestdienas skolas. E.Pētersone līdzdarbojas arī jaunatnes audzināšanā Gaidu organizācijā un Sv.Jāņa draudzes svētdienas skolā.

LNAK Atzinības rakstu saņēma arī Emīlija un Rolands Bērziņi. Emīlija Bērziņa ir visiem labi pazīstama kā ilggadīgā LNAK bibliotēkāre, kur viņa daudzus gadus darbojas katru ceturtdienu.

Rolands Bērziņš ir viens no savas paaudzes rosīgākajiem darbiniekiem. TLB darbojās kā vicepriekšnieks un sekretārs, ilgus gadus vadījis Latviešu pensionāru apvienību Toronto, darbojās Prezidenta K.Ulmaņa piemiņas komitejā, LNAK padomē, Latviešu Kreditūnijas un A/S Latviešu nams revīzijas komisijā, pildījis amatus Sv.Jāņa draudzē.

LNAK Atzinības rakstu saņēma Dr.Ādolfs Šteins- "Mēs nedrīkstam aizmirst to darbu, ko veicis Dr.A.Šteins. Atcerēsimies, kā Latvijas brīvības fonds nodibinājās un kas viņu ierosinājatīši Kanadā (...) Tagad A.Šteins no sabiedriskās dzīves ir aizgājis vecuma un citu iemeslu dēļ, tagad ir tas laiks, ka viņam jādod atzinība, kas tam pienākas!"

(A.Joma LNAK sesijā 1990.g.21.apr.).

LNAK izglītības nozares Atzinības rakstus saņēma TLB Sestdienas skolas 36. izl.absolvente un palīgskolotāja TLB Sestdienas skolā Rita Kollins, TLB Sestdienas skolas 39.izlaiduma absolventi Margita Pētersone un Mārtiņš Šmits.

PBLA Atzinības rakstu preses nozarē saņēma Osvalds Kļavenieks. O.Kļavenieks turpat 40 gadus regulāri sniedzis ziņas laikrakstiem "Laiks", D.V "Mēnešraksts", "Technikas Apskats", "Kaŗa Invalīds" un ne reti "Latvija Amērikā" un "Montreālas Ziņotājs". Viņš savos rakstos īstenojis preses pamatnoteikumu: bijis rūpīgs vērotājs un notikumu patiess attēlotājs.

PBLA Atzinības rakstu teātra mākslas nozarē saņēma TLB Sestdienas skolas 32.izlaiduma absolvents Cory McLeod-Avots, students Ņelnes universitātē Vācijā par savu lugu: "Izolācija". Minētā luga ir 2.no viņa jau sarakstītajām 3 lugām. Jaunais autors ar "Izolācijas" saturu par cilvēku cīņu ar savu sirds-

apziņu un lugā pielietoto latviešu valodu (fonētiku un gramatiku) apliecina savas dotības latviešu kultūras jaunradē drāmā un tās izpratnē". Jaunais autors lugu bija arī iestudējis. Izrāde notika Toronto, 1990.g.10.martā, sarīkojumu virknē "Šī māksla ir jauna".

Toronto Latviešu biedrība sveic apbalvojumu saņēmējus un novēl labu veiksmi turpmākās gaitās.

Osvalds Kļavenieks

TLB INŽENIERU UN TECHNIĶU KOPAS REFERĀTI

25.okt.saietā Latviešu namā par temu "Saimnieciskās iespējas Latvijas republikā" referēja dipl.inž Alfons Kalns. Interesantā un arī pārdomu iesaistījumā par mūsu dzimtenes pašreizējām saimnieciskajām un ekonomiskām problēmām referents tuvāki pakavējās pie savas pārstāvētās "Rīga Investment" sabiedrības Latvijā pasākuma veiksmēm un problēmām ar galveno centru Rīga (jaunu un lietotu auto mašīnu pārdošana, labošana u.c.pasākumi). Lielākās grūtības rada rubļa vērtības straujā samazināšanās, necilā stāvoklī nonākusi arī latviešu darba mīlestība. Vairums tautas brāļi un māsas Latvijā cenšas pēc gaŗajiem un un drūmajiem apspiestības gadiem tikt uz priekšu, bet iecerētos panākumus dikti traucē Maskavas ievestā kārtība. Ticēsim un riskēsim, aicināja referents, ka solīti pa solītim ļaudīm dzimtenē klāsies labāk. Referātam sekoja jautājumi un debates.

14.nov. kopas saietā Latviešu namā referēja viešņa no Latvijas Dr.Ingrīda Rozenberga par temu: "Latvijas iedzīvotāju un strādājošo dzīves un darba apstākļi". Viņa ir medicīnas doktore, kas pazīst rūpniecības darba apstākļus Latvijā, jo darbojas arī kā Latvijas Medicīnas akadēmijas vecākā zinātniskā līdzstrādniece Latvijas Zinātņu akadēmijas darba apstākļu, darba drošības un ekoloģijas jautājumos.

No 22 Rīgas un tuvākās apkārtnes rūpniecām tikai 6 celtas pēc 2.Pasaules kara, bet pārējās vēl pieder Ulmaņa laikam. Visā Latvijā puse no apm.39 rūpniecām uzbūvētas pēc kara. Darba apstākļi rūpniecās ir neveselīgi. Slimojošo skaits šī gada 1.okt. bija jau pieaudzis uz 50.000. Ārstu brigādes pārbauda reizi gadā rūpnicu strādniekus lielā steigā, kādēļ arī notiek slimību novēloti konstatējumi. Trūkst masku elpošanas orgānu aizsargāšanai, arī pasargāšanai no trokšņa.

Pašreiz Latvijā mēģina veselības aizsargāšanai gūt pieredzi no rietumu zemēm, tāpat apdrošināšanas jautājumos. Referente aicināja Toronto darbiniekus ar zināšanām tehnikas zinātnēs atbalstīt zinātnisko darbu, lai uzlabotu darba apstākļus Latvijā. Sanāksmes dalībnieki saziņoja naudu attiecīgo grāmatu iegādei nosūtīšanai uz dzimteni.

Tālākā daļā rādīja slīdītes, tās komentējot un norādot uz dzimtenes piesārņošanas problēmām. Sekoja jautājumi un debates. Uz jautājumiem par Černobīlas eksplozijas sekām, zinātniece norādīja, ka dzimtenē tās nav bijušas uzkrītoši jūtamas. Uz tās glābšanas darbiem tomēr nosūtīti ap 5000 Latvijas vīri. Pēc darbiem bīstamā joslā vairāki saslimuši un miruši. Viss arī saistīts ar pēcnācēju problēmām.

Referentiem pateicās kopas valdes priekšsēdis V. Turķis, pasniedzot E.Tiltiņa "Ķieģel uz ķieģel un dubļ pa starp."

Par nākošajiem referātiem ziņosim savlaicīgi laikrakstos.

TLB MŪŽA BIEDRI

LNAK padomes sesijā 1990.g.20.aprīlī prezidija pr-sēdis J.Mežaks Uzsvēra:
" (...) Mums jābūt skaidrībā par to, kā visietekmīgāk ziedot savu garīgo spēku
un materiālo atbalstu nākotnes Latvijai.

(...) Tādēļ nedrīkstam aizmirst arī savas vajadzības, kuŗu pietiekama apmie-
rināšana ir uzturējusi mūsu kopību jau 45 gadus. Mums arvien vēl ir vajadzīgas
mūsu organizācijas un draudzes."

Uz vairāku TLB biedru ierosinājumu tika izstrādāta un pagājušā pilnsapulcē
noteikta TLB mūža biedra maksa \$ 150.-, kas iemaksāti biedrības mērķu veicinā-
šanai. Jauka bija sabiedriskās darbinieces doma, dāvināt kādam rosīgam jau-
nietim TLB mūža biedra iemaksu.

Sarīkojumi

Svētdien, 1991.g.6.janv.plkst 15.00 Latviešu centrā.

TLB Sestdienas skolas Ziemsvētku sarīkojums

Skolas pārziņes uzruna. Skolēnu priekšnesumi. Kafijas galds.

Svētdien, 1991.g.3.februārī plkst 15.00 Latviešu namā.

Dr. E.Upenieka referāts

"Mākslas skaistums un veselība"

Referātam sekos pārrunas.TLB Dāmu komitejas kafijas galds.

Svētdien, 3.martā plkst 15.00 Latviešu namā

māc A.Celma referāts par Jāni Poruku

Jāņa Poruka darbu skandējumi. TLB Dāmu komitejas kafijas galds.

Svētdien, 24 martā plkst 15.00 Latviešu namā.

AR SKATU UZ LATVIJU

Pauls EZERS-"Pirmie iespaidi Latvijā un skats Latvijas nākotnē".

Tālis BRAUNS- "Atjaunotā Latvija".

Ēriks BLŪMS-"Kā Gorbačeva pārkārtošanas politika ir iespaidojusi

Rietumu valšķu ieskatu par Latviju".

Elmārs BĒRZIŅŠ- "Latviešu bankas un Kanadas bankas".

Īsreferātiem sekos debates.TLB Dāmu komitejas kafijas galds.

KASIERES PAZIŅOJUMS

Kvītes par izdarītiem maksājumiem pievienos nākošam Apkārtrakstam.

TLB Apkārtraksts iznāk kā Toronto Latviešu biedrības informācijas izdevums.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir raks-
tītāja personiskais uzskats un ne katrā gadījumā atbilst redakcijas viedoklim.
Redakcijai ir tiesības manuskriptus pēc vajadzības saīsināt.

Redaktors Jānis Briedis

Redakcijas kolēģijā L.Ozols, I.Alksnis, E.Broders, J.Galejs, O.Kļavenieks,
O.Lepše, B.Tiltiņa, V.Kalniņš u.c.

METIENS 550 EKSEMPLĀRI

**LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN CREDIT UNION**

Piedāvā biedriem:

- **Dzīvības apdrošinājumu līdz \$2,000.**
- **Divējādus krājkontus:**
 1. Plāns 24 — 0% aprēķina no dienas min. bilances un izmaksā mēneša beigās.
 2. Krašanas konts (savings) — 0% aprēķina no mēneša min. bilances un izmaksā 31. martā un 30. septembrī.

- Par termiņiem noguldījumiem maksājam visaugstākos procentus.
- Par brīvu var rakstīt neierobežotu skaitu čekus, ka arī piesūtam mēneša čeku konta pārskatu.
- Par noguldījumiem RRSP un RHSP planos maksājam garantētus procentus.
- Izsniedzam atklātus hipotekārus aizdevumus līdz \$150,000.
- Personīgos aizdevumus līdz \$10,000.
- Aizdodam naudu automobiļu iegādei.

Lusaku informāciju par augšminētiem un vēl daudz citiem pakalpojumiem saņemsit, sazinoties ar katru no kreditsabiedrības birojiem.

TORONTO OFFICE
491 College Street
Toronto, Ontario M6G 1A5
Phone: 922-2551

TORONTO OFFICE
4 Credit Union Drive
Toronto, Ontario M4A 2N4
Phone: 751-8982

HAMILTON OFFICE
16 Queen Street North
Hamilton, Ontario L8R 2R8
Phone: 529-7939

LONDON OFFICE
137 Huron Street
London, Ontario N6A 2J3
Phone: 439-3342

ZIEDI UN DĀVANAS

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

5165 Yonge St., Willowdale, Ont. M2N 5P5

(Veikals atrodas pie North York Center — Yonge & Park Home krustojumā)

733-4515

733-4516

**ZIEDI KATRĀ VEIDĀ — KATRAI VAJADZĪBAI
VISUR BRĪVAJĀ PASAULĒ**

**ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS
DZINTARA IZSTRĀDĀJUMI**

Piegāde Toronto, priekšpilsētās un visā pasaulē.
Akceptējam galvenās kredītkartes.
Auto novietošana veikala ēkas aizmugurē.

Pardodam atsevišķus Latvija Amerikā numurus.

Inta Gugāns-Tauriņš

Ilggadīga pieredze nekustamu īpašumu tirdzniecībā.
Profesionāla īpašumu novērtēšana. Dažādu tautību
pārstāvji. Pakalpojumi visā Ontario provincē.

1851 Lawrence Avenue, E.
Scarborough, Ont. **M1R 2Y3**

Alfrēds E. Stikuts, F.R.I. — Tel. darba: 752-1770
mājas: 223-9527

Biroja vadītāja: Lita Stikuts

Latviešu pārstāvji:

Apiniņš, Sofija

Stikuts, Lauma, B.A.

Stikuts, Larisa, B.A.

Karkliņš, Māris, B.Com.

Tint, Benita, B.A.

Latviešu nams Toronto

**IZĪRĒ TĒLPAS
SARĪKOJUMIEM UN VIESĪBĀM**

Pēc vēlēšanās nama dāmu komiteja rīko
GODIBU GALDUS

491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5
Tel. 922-2931

ROONEEMS BAKERY

484 Queen Street West
tel. (416) 366-1205

Piedāvā:

- **lielā izvēlē eiropešu gaumē gatavotus gaļas izstrādājumus,**
- **žāvētus pitarus, zivis,**
- **pašu ceptu rupjmaizi, pīrāgus, ķimeņumaizītes, smalkmaizītes, jubileju kļiņģerus u.c. gardumus.**

VĒSTIS

Mēnešraksts latviešu valodas pareizai
lietošanai.

Vairāk praktiskas dabas norādījumi,
Noderīgs mājai un skolai.

Atsevišķs numurs maksā 3.00 (U.S.) dol.,
11 numuri 29.00 dol.

Čeki rakstami. **MAG. PHIL. A. KALNIŅŠ**
4736 N. DAMEN AVE,
CHICAGO, ILL. 60625 U.S.A.

Ingeborgas Veinbergas A.R.C.T.

KLAVIERSTUDIJA

261-5254

GUILDWOOD VILLAGE

D.V. NAMS

125 Broadview Ave, tel. 465-5225

piedāvā zāli dažādiem sarīkojumiem,

PIEPRASIET TELEFONISKI.

DV KLUBS — atvērts biedriem un viesiem.

487-0491

CREST FLORISTS

567 MT. PLEASANT RD., TORONTO, M4S 2M5

PINU, PINU ZIEDU VIJU,
PĪPENES UN SMILGAS MIJU,
MĒTRU SAUJU, ROŽU SAUJU.

MAIJA ASARIS

JEWELLERY

DIMANTI • PULKSTENĪ
LATVISKAS ROTAS

Zeltkaļi

**ALDONA KORMS UN
TĀLIS KIVLENIEKS B.Sc. G.J.**

VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ — Telr. (416) 595-1125
College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

APDROŠINĀŠANAS
AĢENTŪRA

NEKUSTAMI
ĪPAŠUMI

SKYLINE REAL ESTATE LIMITED

Ilmars Jankovskis, R.P.A.

Apdrošināšanā: Senioriem virs 45 gadiem no 5 — 20%
zemākas likmes māju un auto apdrošināšanā.

Nekustami īpašumi: 30 gadu pieredze.

859A O'Connor Dr., Toronto, Ont. M4B 2S7
751-2288

MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJA —

VIENĪGĀ PILNA KURSA UN PILNTIESĪGA
LATVIEŠU ĢIMNAZIJA BRĪVAJĀ PASAULĒ —

MLČ konti bankās:

Kanadā: Latvian Credit Union,
491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

GAIDA JAUNUS SKOLĒNUS VISĀS KLASĒS